

Van alle politici staat Theo Francken (N-VA) bij Waalse PVDA-stemmers op nummer vijf in de populariteitslijst. Opvallend, maar niet onlogisch.

In Wallonië is links soms ook rechts

MATTHIAS VERBERGT

BRUSSEL | 'Hij is de sociale zekerheid aan het onderfinancieren. Ik vind dat schandalig. Het moet afgelopen zijn met die demagogie.' In het Canvas-programma *De ideale wereld* trok Raoul Hedebouw, Kamerlid voor PTB/PVDA, donderdag nog eens flink van leer tegen Bart De Wever en zijn N-VA.

De vraag is of de kiezers van Hedebouw, een perfect tweetalige Luikenaar, het allemaal met hem eens zijn. Dat de N-VA-kopstukken Theo Francken en Jan Jambon ook bezuiden de taalgrens populariteit genieten, was al bekend. Maar uit peilingcijfers van de krant *Le Soir* blijkt dat met name kiezers van de extreemlinkse PTB Francken, Jambon en De Wever opvallend graag lusten. Zo is Francken bij Waalse PVDA-stemmers de op vier na populairste van alle politici. Jambon staat op nummer tien. Ook in de peiling van *De Standaard* staat Francken in de ranglijst van populairste politici bij Waalse PTB-kiezers.

De cijfers van *Le Soir* moeten gerelativeerd worden, omdat PVDA-kiezers maar een beperkt deel uitmaken van de 999 Waalse en 552 Brusselse kiezers die werden ondervraagd. Maar toch is de trend duidelijk. Van alle Franstalige

partijen is de N-VA alleen bij regeringspartner MR – weinig verrassend – nog iets populairder.

'Precaire' stem

Het resultaat is opvallend, maar niet onlogisch. De PTB haalt veel stemmen bij armere bevolkingsgroepen in voornamelijk de provincies Luik en Henegouwen. 'Het gevoel voor ethocentrisme, waarbij de eigen cultuur als de na te streven norm wordt beschouwd, is in Franstalig België niet minder sterk dan in Vlaanderen', zegt Pascal Delwit, politicoloog aan de ULB. 'De stem van mensen uit de "precaire" laag van de samenleving kan twee richtingen uit. Wie voorrang geeft aan het sociaaleconomische, neigt naar links. Wie de eigen natie en het sceptisch benaderen van de ander centraal plaatst, neigt naar rechts. Vaak zijn beide aanwezig.'

In Wallonië gaat die populaire stem historisch doorgaans naar links, in Vlaanderen naar rechts. Omdat die kiezers in het zuiden vaker arm zijn dan die in het noorden, maar ook omdat er in Franstalig België geen geloofwaardige partij bestaat die zich rechts van de MR bevindt. In de N-VA vinden ze een alternatief. 'De partij heeft sterke, autoritaire bestuurders,

'De gemiddelde Waal heeft erg weinig natiegevoel. Voorlopig heeft de PTB dus weinig concurrentie te vrezen'

PASCAL DELWIT
Politicoloog ULB

'We merken in Wallonië dat we in volkswijken en op werkvloeren in concurrentie treden met uiterst rechts'

PETER MERTENS
Voorzitter PVDA/PTB

zoals Jambon en Francken, maar blijft tegelijk retorisch scherp genoeg', zegt Delwit, die benadrukt dat hij de N-VA niet als extreemrechtse partij catalogeert. 'Allebei aantrekkelijk voor PTB-kiezers.'

Met andere woorden: meer dan in Vlaanderen heeft de ontevreden kiezer in Wallonië het gevoel dat hij in hetzelfde schuitje zit als nieuwkomers, en dat de schuld ligt bij het heersende liberale politieke beleid. Maar de switch kan snel gemaakt worden.

Geen Waalse N-VA

Dat beseft ook Peter Mertens, de voorzitter van PVDA/PTB. 'In Wallonië merken we dat we in volkswijken en op werkvloeren in concurrentie treden met uiterst rechts', zegt hij. 'Er zijn veel mensen die ons sociaaleconomisch oké vinden, maar verleid worden door geroep tegen vluchtelingen en mensen zonder papieren.'

'We krijgen geregeld het verwijt dat nieuwkomers vaak snel een woning krijgen, terwijl ze zelf al jaren op een wachtlijst staan. Dan antwoorden we dat het probleem niet ligt bij de vreemdeling, maar wel bij het feit dat ze zelf zo lang moeten wachten.'

Delwit verwijt de PVDA over gevoelige kwesties zoals migratie

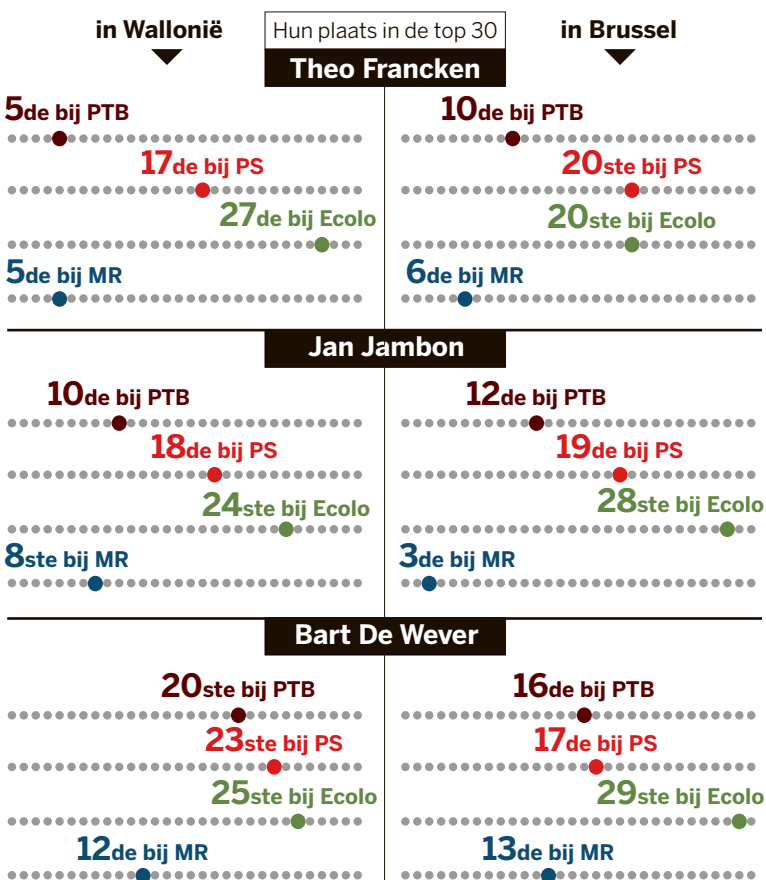
het discours af en toe op maat van hun publiek te snijden. Mertens ontkent dat. 'We doen geen enkele toegeving op het gebied van racisme. Dat is een rode lijn waarvan we niet afwijken. Al klopt het dat we niet constant met het belerende vingertje staan te zwaaien.'

Dat de N-VA populair is bij PTB-kiezers, wil niet zeggen dat een rechts-populaire partij in Franstalig België gewonnen spel heeft. Er is een reden waarom pogingen als het Belgische Front National of de Parti Populaire weinig succesvol zijn verlopen. Ook Vlaams Belang probeert al jaren tevergeefs nieuwe, uiterst rechtse initiatieven in Wallonië mee van de grond te krijgen.

'Om te slagen op het gebied dat verder ligt dan klassiek rechts, moet een partij een geloofwaardig nationalistisch discours hebben', zegt Delwit. 'Dat moet enerzijds bestaan uit het verwerpen van de ander, maar ook uit het valoriseren van de eigen gemeenschap. Dat kan in Frankrijk, Vlaanderen, Duitsland of Nederland. Maar de gemiddelde Waal heeft erg weinig natiegevoel. Voorlopig heeft de PTB dus weinig concurrentie te vrezen.'

• Blz. 44 opinie.

Populariteit van N-VA bij de Franstalige partijen

DS-infografiek | Bron: Le Soir

Theo Francken: sterk en autoritair, en dus aantrekkelijk voor PTB-kiezers. © Stephanie Lecocq/epa-efe